

Valtiovarainministeriö

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 29.1.2024, VM003:00/2024, VN/664/2024

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi arvonlisäverolain 35 ja 36 §:n muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt muun muassa Valviralta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain terveyden- ja sairaanhoitoa koskevien 35 ja 36 §:n muuttamisesta. Esitysluonnoksen mukaan näihin arvonlisäverolain pykälien sisältämät lakiviittaukset päivitettäisiin koskemaan vuoden alussa voimaan tullutta sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annettua lakia.

Valvira lausuu asiasta seuraavaa:

Terveyspalveluiden arvonlisäverottomuutta koskevan pykälän säädösviittauksen muuttamisessa yksityisestä terveydenhuollosta annettusta laista nykyiseen sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalakiin on hyvä huomioida, että valvontalaki on tuonut joitakin muutoksia aikaisempaan oikeustilaan nähden. Aikaisempi yksityisen terveydenhuollon lupa on jakautunut valvontalaissa kahdeksi eri rekisteröinniksi (palveluntuottajan ja palveluyksikön rekisteröinti). Molemmat rekisteröinnit ovat edellytyksenä oikeudelle tuottaa laissa säädettyjä terveyspalveluja. Pelkkä palveluntuottajan rekisteröinti ei siis vielä oikeuta tuottamaan terveyspalveluja.

Valvontalain mukainen terveyspalvelun määritelmä ei vastaa täysin potilaslain mukaista terveyden- ja sairaanhoidon määritelmää. Terveyspalvelun määritelmä on valvontalaissa monimutkainen ja laaja. Valviran käsityksen mukaan sellainenkin palvelu, jota ei anna terveydenhuollon ammattihenkilö, voi joissakin tilanteissa olla valvontalain määritelmän mukainen terveyspalvelu. Toisaalta terveyspalvelun määritelmän ulkopuolelle jää aikaisemman oikeustilan tavoin erilaisia palveluja, vaikka ne olisivatkin terveydenhuollon ammattihenkilön tuottamia. Tällaisten palveluiden tuottaminen ei edellytä

rekisteröitymistä Soteri-rekisteriin eivätkä Valvira tai aluehallintovirastot valvo niitä. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi erilaiset psykologien suorittamat, työnantajien rekrytointiprosesseissaan käyttämät henkilö- ja soveltuvuusarvioinnit. Pelkkä Valviran myöntämä tai koulutukseen perustuva terveydenhuollon ammattioikeus ei toisin sanoen vielä tarkoita, että kyseisen ammattihenkilön tuottama ja koulutukseensa perustuva palvelu olisi automaattisesti valvontalaissa säädettyä terveystalveta ja sitä tarjoava yritys terveystalvetauntuottaja, vaan palvelun sisältö määrittää sen kuulumisen valvontalain soveltamisalaan.

Epäselvyyttä voivat aiheuttaa myös erilaiset asiantuntijalääkäripalvelut, joissa ei ole kyse valvontalain määritelmän mukaisesta terveyspalvelusta, mutta joissa annettava palvelu perustuu ammattihenkilön koulutukseen ja joita Valvira on toimivaltainen valvomaan ammattihenkilölainsäädännön nojalla.

Valvontalaki on muuttanut tilannetta merkittävästi terveysalalla toimivien yksityisten elinkeinonharjoittajien (esimerkiksi lääkärit, sairaanhoitajat ja psykologit) kannalta. Aiemmin he voivat aloittaa palveluiden tuottamisen välittömästi jätettyään asiaa koskevan ilmoituksen aluehallintovirastoon. Uuden valvontalain myötä heistä on kuitenkin tullut lain tarkoittamia palveluntuottajia, joiden tulee hakea ja saada viranomaisen myöntämä palveluntuottajan ja palveluyksikön rekisteröinti ennen toiminnan aloittamista.

Lakimuutoksen valmistelussa on tärkeää huomioida valvontalain mahdollistamat erilaiset ostopalvelu- ja alihankintatilanteet, jossa terveyspalveluntuottajalla ei välttämättä ole lainkaan omaa henkilökuntaa, vaan tämä on siirtänyt terveyspalvelun tuottamisen yhdelle tai useammalle yritykselle sopimuksen perusteella. Valvontalaki mahdollistaa myös henkilöstön alihankinnan toiselta palveluntuottajalta. Tähän on viitattu ”oman työn myymisenä palveluntuottajalle”. Tyypillisesti kyse on tilanteesta, jossa terveysalan ammattihenkilö esimerkiksi toiminimen tai pienyrityksen kautta myy osaamistaan työntekijän tavoin jollekin toiselle palveluntuottajalle. Toimeksiantosopimukseen perustuvasta suhteesta huolimatta ammattihenkilö toimii tilaajayrityksen lukuun työntekijän tavoin tilaajan johdon ja valvonnan alaisena. Terveystieteiden tutkimuskeskusta vuokraavat yritykset (vuokratyö) puolestaan on rajattu valvontalain soveltamisalan ulkopuolelle.

Tiedoksi

Valviran johtoryhmä

Ratkaistu: 26.02.2024

Ratkaisija: Henriksson Markus

Virka-asema: Ylijohtaja

Esittelijät:

Partanen Juho, Lakimies

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu
asiankäsittelyjärjestelmässä.

Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.